

Abstrakt

Rigorózní práce se zabývá vybranými teoretickými aspekty správy daně z přidané hodnoty a věnuje zvláštní pozornost dvěma oblastem, které nebyly doposud právní vědou dostatečně zpracovány. První z nich je vymezení a aplikace právních principů finančního práva na daň z přidané hodnoty a druhým je přenos správy daně z přidané hodnoty na osoby zúčastněné na správě daní.

K aplikaci odvětvových právních principů finančního práva dochází ve hmotněprávní i procesněprávní rovině. Dosavadní finanční věda v české literatuře dovodila, že se jedná o tyto principy: (i) princip tržního modelu národního hospodářství, (ii) princip peněžního systému, (iii) princip regulace peněžních fondů, (iv) princip demokratické legitimace finanční politiky, (v) princip dozoru ve veřejné finanční činnosti, (vi) princip hospodárnosti a ekonomické efektivity finančních vztahů a (vii) princip priority fisku.

Nicméně nikde není uspokojivě vymezeno, jaká konkrétní či spíše abstraktní teze tyto principy obsahují a proč právě ony byly zvoleny jako obecné principy finančního práva tvořící pomyslnou střechu nad celým oborem. Na rozdíl od principů daňového práva a principů správy daní nejsou totiž tyto zejména odvětvové principy finančního práva teorií ani uspokojivě definovány. Práce věnuje pozornost také principu neutrality, jakožto jedné z klíčových zásad daně z přidané hodnoty.

Prvním krokem výzkumu je teoretické vymezení těchto principů tvořící podstatnou část rigorózní práce. Autor dále dovodil a navrhuje nový odvětvový princip, a to princip nezávislosti měnové a devizové politiky.

V další části rigorózní práce je pak definován zásadní pojem přenosu správy daní a autor navrhuje zpřesnění dalších teoretickoprávních pojmů souvisejících s předmětem výzkumu. Mezi ně patří například pojem daňověprávní vztah. Práce nabízí polemiku také s autory předešlých prací v oblasti kategorizace daní sensu latu.

V práci dochází také k chronologickému uspořádání opatření, která mohou znamenat přenos správy na osoby zúčastněné na správě daní. Analyzuje jejich možné podřazení pod nově definovaný pojem přenosu správy daní a zamýšlí se tak nad samotnou strukturou oboru. Jedná se o (i) souhrnné hlášení, (ii) reverse charge, (iii) ručení za nezaplacenou daň z přidané hodnoty, (iv) zvláštní způsob zajištění této daně, (v) institut nespolehlivého plátce a (vi) institut nespolehlivé osoby, (vii) institut identifikované osoby, (viii) kontrolní hlášení, (ix) povinnou elektronizaci a (x) režim dodání nového dopravního prostředku.

Autorova hypotéza z úvodu rigorózní práce, že všechny tyto prvky je možné charakterizovat jako přenos správy daně, se nepotvrdila. Výsledkem analýzy je, že pouze kontrolní hlášení je možné charakterizovat jako opatření zařaditelné pod definici přenosu správy daně, tak jak byla přijata autorem.

Dále dochází ke komparaci užití tohoto právního institutu představující přenos správy daní v tuzemsku, Slovenské republice a Francouzské republice. Výsledkem této komparace jsou konkrétní doporučení pro změnu tuzemské právní úpravy de lege ferenda.

Práce dále obsahuje konkrétní koncepční doporučení na změnu právní úpravy v oblasti ručení za nezaplacenou daň z přidané hodnoty a potažmo i dalších daní. Na základě původního návrhu prezentovaného v rigorózní práci autor doporučuje zavedení nového typu rozhodnutí

vydáváného spolu s výzvou k plnění ručiteli. Obsahem tohoto rozhodnutí by byla povinnost dlužníka, za kterého byla daň ručitelem uhrazena, zaplatit ručiteli peněžní částku odpovídající uhrazené dani.

Toto rozhodnutí by v případě nabytí právní moci bylo vykonatelné, a pozice ručitele by tak byla výrazně posílena. Na straně ručitele by také došlo k úspoře nákladů za nalézací občanskoprávní řízení, které v současné době musí podstoupit pro získání vykonatelného titulu proti dlužníku, za kterého daň odvedl.

Zároveň by byla posílena ochrana dlužníka, který by mohl využít nejen instituty občanského práva procesního, ale i daňového procesního práva, mezi které patří odvolání nebo podnět k přezkumu. Nevýhodou tohoto návrhu jsou pak vyšší nároky kladené na správce daně.

V závěru pak práce obsahuje i úvahy nad konečným systémem daně z přidané hodnoty. Zavedení tohoto konceptu by totiž znamenalo možnost odstranit většinu nesystémových prvků týkajících se neplátců, jako jsou například identifikované osoby nebo režim dodání nového dopravního prostředku.

Klíčová slova: daň z přidané hodnoty, principy finančního práva, ručení